

ADVIES 2609

Middelen bovenlokaal jeugdwerk

2 september 2026

Voorzitter: Anna Roos

Aanwezigen: Leonore Lauwers,
Jan-Aleksander Roggen, Noura
Kaddaoui, Lore Beke, Robbe Van
Hool, Lies Vancayzeele, Anna
Roos, Ivo Shimwa

De Vlaamse Jeugdraad, in vergadering op 2 september 2026, onder voorzitterschap van Anna Roos, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende advies.

Context

pg. 3

Advies

pg. 5

1.

Er wordt 1 miljoen euro extra vrijgemaakt voor de volgende beleidscyclus van de bovenlokale jeugdwerkingen met bijzondere doelgroepen. Dat is een mooi begin, maar nog niet voldoende om aan de vraag en noden van het bovenlokaal jeugdwerk te voldoen, die een meervraag van 4 miljoen stellen bovenop het geadviseerde budget. 3 Niet alleen moet de Vlaamse overheid zelf een doortastend voorbeeld stellen voor investeringen in het bovenlokale jeugdwerk, ze moet ook lokale besturen als cruciale partner aanjagen om te blijven investeren in deze belangrijke jeugdwerksoorten.

pg. 5

2.

Zorg dat de gevraagde inspanningen zijn afgestemd op de beschikbare middelen.

pg. 6

3.

De adviescommissies moeten een oordeel kunnen vellen op basis van de inhoudelijke merites van de ingediende beleidsnota's, zonder dat ze gedwongen worden om te werken binnen een (te beperkt) budgettair kader.

pg. 7

Door de invoering van het jeugddecreet van 23 november 2023 verviel het decreet bovenlokaal jeugdwerk, jeugthuizen en jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen van 11 januari 2019. Met het nieuwe Jeugddecreet werd het subsidiesysteem voor de bovenlokale jeugdwerksoorten, de WMKJ's¹ en de WKJH's², aangepast: van een subsidie op basis van een beleidsnota werd overgestapt op hetzelfde getrapte systeem als bij de Vlaams erkende en gesubsidieerde organisaties. Via het vervullen van activiteitenmodules kan vanaf nu een erkenning met basissubsidie worden behaald, en bijkomend kunnen variabele subsidies worden toegekend op basis van een beleidsnota.

In het oude decreet moesten WMKJ's op moment van subsidiëring minimaal 8 VTE in dienst hebben. In het nieuwe decreet werd die voorwaarde van 8 VTE teruggeschoefd naar 3 VTE. De minister van Jeugd had hiermee tot doel om de toegang tot het decreet eenvoudiger te maken en meer WMKJ's een erkenning te kunnen geven. Met effect: we gingen van 7 erkende WMKJ's naar 19. 16 van de erkende WMKJ's deden bovendien een bijkomende aanvraag voor variabele subsidies via een beleidsnota.

Voor WKJH's werd in het nieuwe decreet op hun beurt een erkenningsvoorwaarde ingeschreven waarbij ze minstens 2 VTE in dienst moeten hebben op moment van subsidiëring. Het aantal gesubsidieerde WKJH's bleef bij de overgang van het oude naar het nieuwe systeem gelijk (met wat wijzigingen onder de gesubsidieerde organisaties zelf). 12 van de 14 erkende organisaties schreven op hun beurt een beleidsnota in een zoektocht naar bijkomende variabele subsidies.

In ons advies en beleidswerk over het nieuwe jeugddecreet waren we positief over de doorgevoerde wijzigingen. Zo steunden we de aanpassing van 8 naar 3 VTE als voorwaarde voor erkenning voor de WMKJ's en stuurden we mee aan op de verlaging van de VTE-vereiste voor WKJH's van 3 naar 2.³ In het bijzonder stuurden we aan op de nodige extra budgettaire inspanningen om te zorgen dat een van de basisdoelstellingen van het jeugddecreet, méér jeugdwerk voor méér kinderen en jongeren (en hier in het bijzonder voor bijzondere doelgroepen kinderen en jongeren), behaald zou worden:

“Zorg voor een systeem dat verzekert dat bij instroom van nieuwe organisaties er extra budget voorzien wordt, zodat dit niet ten koste gaat van reeds erkende organisaties.” – Advies 2303 Het Jeugddecreet⁴

Aan het eind van de vorige legislatuur werd toen een significant bedrag extra structurele investering behaald door minister van Jeugd Benjamin Dalle: maar liefst 6 miljoen euro zou vanaf dan jaarlijks worden ingezet voor een sterkere financiering van jeugdwerk in Vlaanderen en Brussel.⁵ Een volledig zicht op de verdeling van deze 6 miljoen euro is moeilijk te ontwaren uit de BBT's van de afgelopen jaren, maar we kunnen stellen dat deze som de komende jaren stukje per stukje werd verdeeld en gebruikt voor de subsidierondes van de verschillende werksoorten binnen het jeugdwerk, waaronder achtereenvolgens de open jeugdwerkingen, WKJH's, Vlaamse jeugdwerksoorten tot we vandaag hier zijn aanbeland: bij de subsidieronde van de WMKJ's en WKJH's.

¹ Geprofessionaliseerde jeugdverenigingen met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie. Vanaf nu altijd als WMKJ aangeduid.

² Geprofessionaliseerde jeugdverenigingen met kinderen en jongeren met een handicap. Vanaf nu altijd als WKJH aangeduid.

³ Vlaamse Jeugdraad, Advies 2303 – Het Jeugddecreet: “Verlaag de vereiste van 3 VTE voor de bovenlokale jeugdwerkingen met kinderen en jongeren met een handicap en verruim de mogelijkheden om die te financieren met middelen vanuit de Vlaamse overheid.

⁴ Vlaamse Jeugdraad, Advies 2303 – Het Jeugddecreet.

⁵ Vlaamse Jeugdraad, 25 september 2023, “Een historische investering in jeugdwerk en -infrastructuur!”

In 2025 schreven we [reeds een advies naar aanleiding van de subsidieronde bij het Vlaams erkende en gesubsidieerde jeugdwerk: "Het jeugdwerk: een broodnodige investering met hoog rendement"](#). Dit advies kan gezien de materie gelezen worden als een addendum op dit eerdere advies, want heel wat van die oorspronkelijke adviespunten blijven ook van toepassing op de context van de bovenlokale jeugdwerkingen. Denk bijvoorbeeld aan de vraag tot correcte indexering van werkingsmiddelen, de nood aan een sterk ondersteunend departement, het belang van het aantonen en erkennen van de maatschappelijke meerwaarde van jeugdwerk, ... We herhalen deze punten hier dus niet, maar ze blijven nog steeds van toepassing, de adviezen moeten samen gelezen worden.

In de adviespunten hieronder focussen we ons op de eigenheid van de context van de bovenlokale jeugdwerksoorten en hoe die moeten worden gehonoreerd.

De decreetgever heeft bewust het aantal erkende bovenlokale verenigingen met een specifieke doelgroep aanzienlijk laten toenemen, maar voorzag hiervoor niet een gelijkwaardig aantal middelen. De taart moet dus door veel meer verdeeld worden, maar die werd slechts beperkt groter.

Er wordt 1 miljoen euro extra vrijgemaakt voor de volgende beleidscyclus van de bovenlokale jeugdwerkingen met bijzondere doelgroepen. Dat is een mooi begin, maar nog niet voldoende om aan de vraag en noden van het bovenlokaal jeugdwerk te voldoen, die een meervraag van 4 miljoen stellen bovenop het geadviseerde budget.

Niet alleen moet de Vlaamse overheid zelf een doortastend voorbeeld stellen voor investeringen in het bovenlokale jeugdwerk, ze moet ook lokale besturen als cruciale partner aanjagen om te blijven investeren in deze belangrijke jeugdwerksoorten.

Een jaar geleden voerden we nog actie aan het Vlaams parlement. We verkochten er ijsjes met de vraag om 11 miljoen euro vrij te maken voor het landelijk erkend jeugdwerk.⁶ We stelden nl. een verschil van maar liefst 11 miljoen euro tussen het beschikbare budget en het budget dat via de voorgelegde beleidsnota's werd gevraagd door het Vlaamse jeugdwerk.

Nu, een jaar later, kunnen we op basis van de antwoorden op twee schriftelijke vragen, ingediend door Lien Van Doren⁷ in de Commissie Jeugd van het Vlaams Parlement, een analyse maken van de gevraagde en geadviseerde bedragen voor de bovenlokale jeugdwerkingen met bijzondere doelgroepen. Ook hier zijn de voorziene budgetten ontoereikend voor de vraag en noden van de WMKJ's en WKJH's, al zien we ook een positief signaal.

In globo gingen de twee werksoorten bovenlokale verenigingen met bijzondere doelgroepen er de afgelopen tijd op vooruit, zij het om andere redenen. Bij de WMKJ's werden er omwille van de verlaagde erkenningsvoorwaarden 12 organisaties meer gesubsidieerd, wat op zich al een sterkere investering opdroeg. Als we de basis- en geadviseerde variabele subsidies per organisatie optellen en daar het gemiddelde van trekken over de hele deelsector heen, zien we echter een daling van het gemiddelde bedrag per organisatie van min of meer 47.000 euro. Met andere woorden: er worden méér organisaties gesubsidieerd, maar de taart die organisaties krijgen wordt in een pak kleinere stukjes verdeeld – ondanks een extra vooropgestelde investering van 530.000 euro vanuit minister Depraetere voor het begrotingsjaar 2027. Bij de WKJH's zien we een ander beeld. Het aantal gesubsidieerde organisaties bleef er eerst en vooral gelijk, en het gemiddelde aan extra investering per organisatie (basis- plus geadviseerde variabele subsidie) is een éxtra 56.000 euro in vergelijking met de vorige beleidscyclus. Ook hier werd vanuit minister Depraetere een 470.000 euro extra subsidie vrijgemaakt voor 2027.

⁶ Vlaamse Jeugdraad, 26 juni 2026, "[De eis-kar van het jeugdwerk ijs 4 euro per kind](#)".

⁷ Vlaams Parlement, Lien Van Dooren, "[Schriftelijke vraag: Maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren – Subsidies bovenlokale jeugdverenigingen](#)", 492 (2025-2026) en "[Schriftelijke vraag: Bovenlokale jeugdverenigingen met kinderen en jongeren met een handicap – Subsidies](#)", 510 (2025 – 2026).

Een gemengd beeld dus, dat ook een genuanceerde reactie verdient. We zijn om te beginnen tevreden met de extra investering door minister Depraetere van 1 miljoen euro, want ze is noodzakelijk om het recht op vrije tijd voor deze bijzondere doelgroepen waar te maken. Desondanks blijft de investering te klein en te beperkt om daadkrachtig deze doelstelling waar te maken. Dit geldt voor beide deelsectoren, maar in het bijzonder bij de WMKJ's zien we een discrepantie tussen het gevraagde bedrag en het toegekende bedrag. Zoals gezegd, worden de beschikbare middelen er over een pak meer organisaties verdeeld en dus meer versnipperd, omdat het aantal erkende en gesubsidieerde WMKJ's sterk steeg (van 7 naar 19). Zo steeg het aantal WMKJ's exponentieel met 171%, maar steeg het voorziene budget slechts met 118%.

We kijken met andere woorden voorzichtig hoopvol naar de geadviseerde bedragen omdat ze effectief een stijging qua budget adviseren (van ongeveer een miljoen euro), maar blijven kritisch over de eigenlijke benodigde middelen. Het bovenlokaal jeugdwerk met bijzondere doelgroepen stelde gezamenlijk een meervraag van 6,8 miljoen euro.

Het verschil tussen deze meervraag en het totaal aan geadviseerde bedragen (2,8 miljoen euro) komt op 4 miljoen euro neer, die volgens het bovenlokaal jeugdwerk nodig zijn om in te spelen op de noden van organisaties en hun doelgroep, om samen het recht op vrije tijd waar te maken.

Die 4 miljoen euro moet ook gezien worden binnen de context waar de bovenlokale jeugdwervingen mee geconfronteerd worden. Diverse WKJH's en WMKJ's worden namelijk geconfronteerd met forse besparingen op lokaal niveau, wat de financiële druk en krapte van organisaties alleen maar groter maakt. Verschillende overheden (allen in besparingsmodus) kijken naar elkaar, terwijl de noden op het veld alleen maar groter en complexer worden. Als Vlaanderen deze kans tot doeltreffende investering mist, resulteert dat in combinatie met de besparingen op lokaal rechtstreeks in het noodgedwongen afbouwen van aanbod en een lager bereik van kinderen en jongeren wiens recht op vrije tijd al zo onder druk staat en het verlies aan kwaliteit en continuïteit. Het is aan Vlaanderen om hierop een antwoord te formuleren, dat bestaat in zowel het aanjagen van lokale besturen om blijvend te investeren in jeugdwerk dat zich richt tot deze doelgroepen, als in het zelf het goede voorbeeld stellen en de investeringen bieden die deze werkingen nodig hebben.

Zorg dat de gevraagde inspanningen zijn afgestemd op de beschikbare middelen.

Een beleidsnota schrijven vraagt veel tijd en energie. Als dit voor verschillende aanvragen resulteert in variabele subsidies onder de 50.000 euro, kunnen wij enkel vaststellen dat de overheid veel vraagt van verenigingen om uiteindelijk zeer lage bedragen toe te kennen. Zeker als zou blijken dat de lage toegekende bedragen rechtstreeks resulteren uit het beperkte beschikbare budget, moet grondig nagedacht worden over de invulling en vereisten van deze beleidsnotaprocessen.

Als de nodige budgetten niet volgen, lijkt het op zijn minst opportuun om de procedure voor variabele subsidies minder belastend te maken of te differentiëren naar grootte van organisatie of gevraagd bedrag. Het risico bestaat dat organisaties nu de afweging zullen maken of de procedure de soep de kolen waard is. Zo geven enkele werkingen aan dat ze geen variabele subsidie zouden aangevraagd hebben, nu ze weten welk bedrag daar maar tegenover staat. Eén werking zei zelfs: “We hadden beter jaarlijks een benefiet georganiseerd, dat ging leuker zijn, en we gingen evenveel middelen hebben, die we achteraf niet meer moesten verantwoorden.”. De procedure dient om tot correcte adviezen en bedragen te komen, niet om een extra drempel in te bouwen zodat minder organisaties variabele subsidies aanvragen.

Ook de medewerkers van het departement Cultuur, Jeugd en Media en de experts in de adviescommissies steken veel tijd en energie in de procedure. Als niet kan worden gegarandeerd dat deze tijdsinvestering in hoofde van zowel organisaties als beoordelaars leidt tot subsidie-enveloppes die de beschreven ambities in de beleidsnota's degelijk honoreren, moet opnieuw gekeken worden naar de doelstelling en invulling van deze procedures.

De adviescommissies moeten een oordeel kunnen vellen op basis van de inhoudelijke merites van de ingediende beleidsnota's, zonder dat ze gedwongen worden om te werken binnen een (te beperkt) budgettair kader.

De beleidsnota's geschreven door de bovenlokale verenigingen worden beoordeeld door adviescommissies die bestaan uit experts en medewerkers van het departement Jeugd. Deze adviezen worden bezorgd aan de minister van Jeugd die uiteindelijk beslist welke bedragen er worden toegekend. De opdracht van de adviescommissies moet erin bestaan om in eer en geweten een oordeel te vellen over de vraag welke zaken uit een beleidsnota waardevol zijn om te realiseren en welke middelen er hiervoor nodig zijn. Tot ons ongenoegen moeten we vaststellen dat de adviescommissies de opdracht kregen om binnen het vooropgestelde beperkte budgettair kader te adviseren.

Dit vinden we niet aanvaardbaar om verschillende redenen:

- Verenigingen steken veel moeite in het schrijven van een beleidsnota. Het zou dan ook maar transparant zijn om hen mee te delen hoe de adviescommissie hun werk beoordeeld heeft naar de verdiensten van het dossier. De huidige instructie die de beoordelingscommissies kregen is als een klas waar de leerkracht de opdracht krijgt van de directie om maximaal 100 punten uit te delen aan een volledige klas. Dit voelt zeer onrechtvaardig aan.
- Verschillende verenigingen ontvingen nu een positief advies, met lovende woorden. Helaas werden hun ambities slechts beperkt gehonoreerd, en de woorden niet omgezet in daden en dus bedragen. Dit zorgt voor een vreemde dissonantie tussen het goede werk dat ze leverden of willen leveren en wat daar tegenover staat.
- Zelfs als achter de schermen de beoordelingscommissies in eerste instantie mochten beoordelen naar de merites van een dossier, en vervolgens pas moesten downsizen om binnen het huidige budget te passen, dan nog is de transparantie over de oorspronkelijke bedragen die de commissies als verdiend achten, zéér belangrijk.

- Zonder die transparantie kan beleidswerk in het belang van de sector namelijk onmogelijk ten gronde gebeuren. Daarom vragen we volledige transparantie over het beoordelingsproces: er moet bekendgemaakt worden hoeveel middelen een organisatie vraagt, hoeveel de adviescommissie had willen toekennen en hoeveel de minister uiteindelijk toekent. Nu kennen we enkel het gevraagde en het geadviseerde bedrag binnen het beschikbare budget waardoor niemand, noch de uitvoerende minister, noch de parlementaire macht, de sector zelf en z'n belangenbehartigers, onmogelijk correct kan inschatten hoeveel bijkomend budget er écht nodig is om de sector en z'n werk naar waarde te schatten en te valideren.
- Het grootste probleem met deze manier van werken is dat de minister op deze manier haar politieke verantwoordelijkheid kan afduwen. Nu kan er gecommuniceerd worden dat de minister de adviezen van de adviescommissies volgt (want die zijn toch al binnen budget geadviseerd). Goed beleid zou de commissies hun werk laten in eer en geweten laten uitvoeren. Het is dan aan de minister om op basis van de adviezen en de beschikbare budgetten de uiteindelijke bedragen toe te kennen.

www.vlaamsejeugdraad.be